

JAUNAIS ČĒS

Agrofirmas «Sorkonais Oktobris» laikrokssts

Cena 5 kap.

Latvijas Bērnu fonds
Evanģēliski kristīgo baptistu misija (VFR)
Preiļu rajona izpildkomiteja un sabiedriskās organizācijas

29. — 30. septembrī Preilos
labdarības akcija Latgalei „Esi līdzi, Zemes bērns!“

29. septembrī plkst. 13. 00 — kinoteātri „Ezerzeme“
* multfilmu demonstrēšana un tikšanās ar to veidotājiem
14. 30 — RKN
* daudzbērnu ģimenu kora „Dēkla“ un māsiņu Skridu koncerts
* tikšanās ar žurnālistiem
* konsultācijas tieslietu un medicīnas jautājumos
16. 00 A. Paulāna ielā
* darbosies Meistarū iela
* „žīdu“ un „čīgānu“ tirgus
18. 00 — gājiens uz estrādi Spridīša vadībā,
Mīkelā dienas balle
20. 00 — Ugupošana

Piedalās: Leļļu teātris, studijs „Rūķi“, folkloras kopa „Budēji“, kapela „Valdemārs“ un rajona pašdarbības kolektīvi, keramīki, audēji, piņķi, skolēnu jaunrades nama jaunie meistari

Laipni aicināti visi interesenti!

30. septembrī plkst. 9. 00 — Preiļu katoļu draudzes baznīcā aizlūgums par ģimenēm,
10. 00 — baptistu aizlūgums par ģimenēm — estrāde
(lietot gadījumā RKN mazajā zālē)
— koncerts, rotaļas, atrakcijas, spēles, lotorija

Ieeja tikai ar ielūgumiem!

«ESI
LĪDZI,
ZEMES
BĒRNS!»

Tas viss pie mums Preilos ir šodien un vīri. Latvijas radio jau labu laiku vairākas reizes parādīt interesantu un mūsu rajona pirmo tādi pasākumu ziņojā iepriekšējās zālēs. Šajās sākumā izpildītās dienās uz māsu pilsetu. Viss tiek laipni un prīcīgi sagaidīts.

Afīsās iestāstīta, kas un i būs, kur un kādi svārīgakie tiks notikumi paredzēti. Ūsvētē un reizē arī ūzīsīdības pāsākumi ielīgtas mazāknodrošīndātas ģimenes no daudziem Latgales rajonēm, viņam par godu tiek risota loterija, kura varēs iegut daudz vertīgas, mājas vajadzīgas lietas, tājā skaitā arī nākumas ne drēzēm.

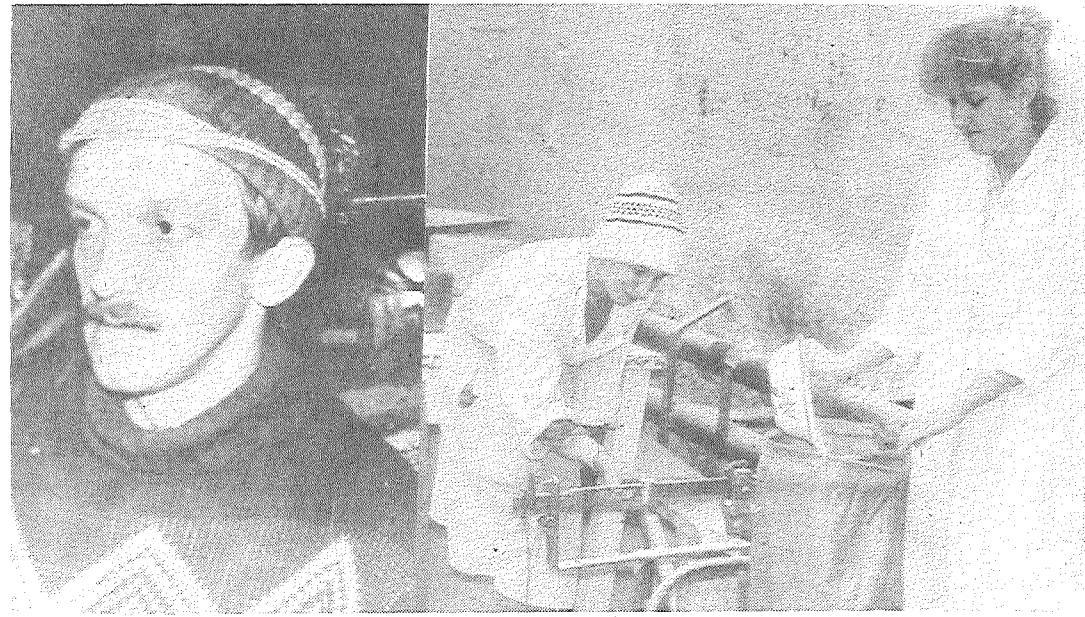
Vēl atgādināsim, ka koncerts rīko lauku kapella "Valdemārs" un cītās orķestri, daudzbērnu ģimenu koris "Dēkla" un māsiņu Skridas, pianisti Nori Novīka un Raifi Haradženjans er tālēn tīsējiem bēriem Dainu un Reinī Lapām. Parādītās tīkšanas ar žurnālistiem, ārstiem, juristiem, viņi sniega arī konsultācijas.

Svetku kuplināšanai gatavojušies daļējiem meistari, kuri sadomājuši iekartot savu ielu un tur piedāvāt visvairākās darīnājumus, mitoloģiskie personāži, „Sigāni“ un „žīdi“, kuri gribējot pīsēst vīnu uzmanību un andelstiesi uz nebojuši.

Vīnus noslēpumā mēs ne-maz negribam izpaust, jo, kā zinām, labāk ir vīnēties redzēt, nekā simtreiz dzirdēt. Un arī tu, leģendārā ja, val nebija zinājis, par Mīkelēnu svītinābu Preilos, līlastījus tilīt steidzies uz tu-rieni!

Labu veiksmi!

Jauni, skaistāki vaibsti parādās ciemata sejā. Tāds būs arī topošais trīsdesmit dienu dzīvokļu nams (attēlā), ko ceļ Māra Slavas būvbrigāde.

NAKTS MAINĀ CĪTES RŪPŅĀCĀ PARBS RIT VIENMĒRĪGI, BEZ STEIGAS. JAUNĀ AUTOMĀTISKĀ LĪNĪJA STĀV, ŠĶIET NAV PILNAS SIODZES ARĪ PARASTAJAI, VĒCAJAI. PAGĀDĀM ARĪ KARTUPEĻU VĒL NAV SAGĀDĀTS DAUDZ.

HIDROPADEVES NODĀJĀ STRĀDĀ VITĀLIJS MURĀNS. TE SĀKAS TEHNOLOGISKĀ LĪNĪJA, BET TĀS BEIGĀS - PIE CĪTES IETARĒŠANAS INGRĪDA LATVELE UN SILVIJA TRŪPA.

PANORĀMA

Izdevniecība ceļa sākumā

Tikai pirmos mēnešus strādā Latgales Kultūras centrs Rēzeknē, bet tā darbība jau jūtama. Par vienu no svārīkajiem uzdevumiem tā vadītāji uzskata savas izdevniecības izveidošanu. Lai radītu kaut ko nozīmīgu praktiski tukšā vietā, vajadzīgi entuziasti. Tāds ir arī izdevniecības dibināšana — tās direktors Jānis Elksnis. Pašudām vīnam nelielu interviju par Latgales Kultūras centra izdevniecības pirmajiem soļiem.

— Sakiet, ar kādām grūfibām Jūs sadarāties Latgales grāmatu izdošanas darba organizēšanai?

— Pirmā un galvenā vajadzība — papīrs, šī deficitā prece. Mūsu izdevniecības plānos jau tagad ir 24 nosaukumu daiļdarbi un kultūrvēsturiska rakstura sacerējumi. Taču vajag, lai būtu, uz kā tos iespiest. Republikas Augstākās Padomes deputātu grupa Latgales sociāli ekonomiskas un kultūras attīstības kon-

cepījās izstrādāšanai, kuru vada Dainis Ivāns un viņa viešnieks rēzeknietis Antons Seiksts, apsolījusi sagādāt mums 70 tonnas papīra. Sāvs mazumīš iesākumam būtu.

Otra problēma — neudas līdzekļi. Kamēr izdevniecība pati vēl nekādu peļņu nedod, tai vajadzīgi sponsors. Latgales Kultūras centrs aicina klūt par atbalstītājiem bagātus darba kolektīvus, kuri ar brīvprātīgiem ziedojušiem varētu veicināt Latgales

kultūru. Pirmā, kas atsaukusies uz šo aicinājumu, ir Rēzeknes rajona agrorūpniecīskā apvienība. Tā pārskaišījusi Latgales Kultūras centram 20 tūkstošus rubļu. Gandrīz visu šo summu ieplānots izlietot izdevniecības vajadzībām. Tātad arī šī problēma risinās, kaut gan pagādām mums nav naudas, pafai noītrētu izdevniecībai felpas un pienemtu darbā visniecīešamākos kadrus.

Trešais, bez kā nevar pāstāvēt izdevniecība, ir tipogrāfija. Latgalē pašlaik nav tipogrāfijas, kas varētu izlaist biezākas (virs sešām iespiedloksnēm, tas ir, apmēram simti lappuses) grāmatas. Tāpēc nākas meklēt šādu darbu izpildītājus Rīgā. Esmu optimists un ceru, ka mums tas izdosies. Bet plānākiem, brošūrtipa izdevumiem izmantosim Rēzeknes un citu Latgales tipogrāfiju jaudas.

Turpinājums 2. lappusē.

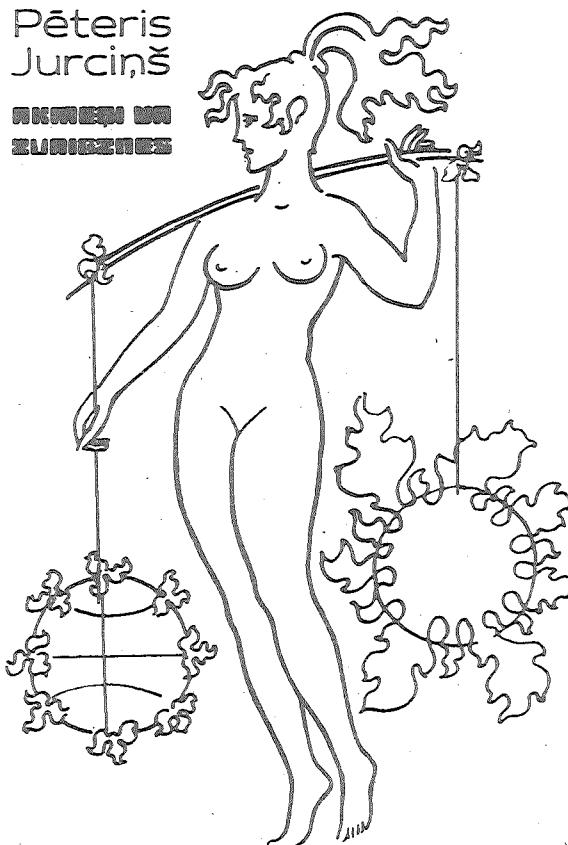
Lobreit Latgolā

№ 9

NŪVODA LITERATU APVĪNEIBA

№ 9

Pēteris Jurciņš

AKMĀJI UN
ZEMĀKĀS

Dragunu pulka

Goni, Doni, Broni,
Kozu pagoni.
Nōl nu syltām zemem
Veina vagoni.

Tev byus četri ciči,
Sylti, pīneigi.
Sistys veira prīcys
Nabys vīneigi.

Mani sovā pulkā
Pajims draguni —
Garā, garā rīndā
Veina daguni.

Un es izsmaržošu
Rūžys, mogony,
Bet tos bobys, kozys —
Tos gon rogonys!

Varbyut sirdi komos
Smuti, pogoni,
Kolej atnoks jauni
Veina vagoni.

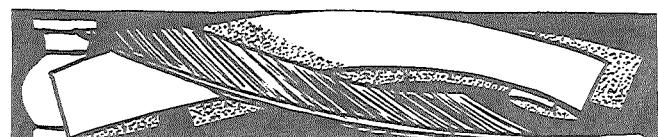
Sagribēs mož pīna
Munys smogony.
Bet tos bobys, kozys
Tūmār rogonys...

VĒL VĪNA VOLVUDZEITE

mu redz, Rogerus
Jāns, nāca atkal
jauns ar tām
vēl vīna.

Rogerus
Pīters

Pīters Jurciņš otkol ir atnocois pi mums ar jaunu volvudzeiti — dzejļu krojumu

ANDRIS VEJĀNS

LVKU BĀDU ZAM AKMIŅA

1. Ludza pasacej uz pērstu
golim, Bārzu plaukstas pōri acim
līk; Upes aug nu yudiņšruku
polim, Azarym uz kryutim saule
teik...

Daugava nu obim krostīm
skāp, Smogu bādu līkuse zam
aknijs, Klausōs zeme, kū čukst
bārzu saknes.

Kolnūs krītni pasadeve
rudzi, Körkli moz-pamoza līkņos
dryup; Sajam mīli munus draugus
Ludza, Lai uz goldim maizes klapī
kyup.

2. Vēl nu vosoras, nu Dzīšmu
dīnom Pylna atbolsim ir tova
kryuts. Dzejas rindas dzērvju kosi
sīnam, Atskanās kai bites viršūs
dīuc.

Ilykōsimēs vīns ūtram vaigā,
Lai var dzeja zemes dīva
just Un nu sirds uz sirdi vīrdi
staigoj... Bišu pādom snīgūs
napazust!

Gūl zemē kritis. Tovs Vairūgs, Tovs Šķaps;
Storū izbyrušom bultom Atrīsis Lūks.
Lydzīts, Latgola Mot!.. Lydžīts korstok kai kod,
Lai Dīvs syute Aizstovi jaunu, Tevis pošas auklātu dālu,
Kurš spātu paceļ un aplikt sev placūs.
Krytušo Varūnu brūnas, Tverūt Vairūgu, Šķāpu,
Un uzviļkt vīngri un otri Žīglīm, spīndzūšom,
noveigom bultom, Pret Tovim nagūda pretinīkim
Odiseja lūku. Nūlaseits pyrmū reizi pi
M. Bukša kopa jo bēru dīnā un tagad pieminekļa atklāšanas
dīnā Rēzeknē.

Bādu laikā
Magistra Miķeļa Bukša
pīmiņai
Raudi, Latgola Mot!..
Laiks pīnocijs otkon Tev
raudot... — Ak, cik dzeivē mož pīceigu
breižu! — Raudi, Latgola Mot!..
Lyuzis Tovs stīprokais
ūzuls... Veist puces...
Saule vīzuloj tūkstūšom
Nūtruktos rosas
Osoru pēlem. Raudi, Latgola Mot!..
Nu Tovs Varūns, Myuzeibai
gurušom rūkom,

3. OKTOBRI S. JESENINAM — 95 GODI

«Druvas klusas, bērzes kailas,
Pori stāigoj mygla, dregums.
Skritulī aiz zilim kolnim
saulē klusa aizavēle.

(«Нивы скаты, рощи голы,
От воды туман и сырость.
Колесом за сини горы
Солнце тихое скатилось»)

Kai ūtru cīlvāku, kurs Jesenīnu tulkojis latgalīšu volūdā, var pīmēt Meikulu Apeli, Stoļerovas pamatskulas skūlotoju. Jo literāri un kritiski raksti un mokslinīciski sacerējumi bīži vien tyka publicēti latgalu periodisks jūs izdāvumās divdasmītājus un treidasmītājus godus. Ja mēs gribātu sastodēt Apēja publikāciju bibliogrāfiju, tad iznoktu pamateigs saroksts.

Iz zīnomi dizeji Sergeja Jezenīna vorsmu atdzējumi, kū veicis Apēls: «Lvuk jei, mulkeigo laime», un izvilkums nu poemas «Jordanijs bolūde», kurim tulkojots devis versokstu «Zalta zemeite munā» («Золотая моя страна»). Obi jī tīvīoti žurnala «Straume» 1932. goda pīrmajā un ītrajā numurū.

Šī Sergeja Jezenīna dorbī, kurim pīsāvēse M. Apēls, saraksteitī 1918. goda vīsorā un tīmā pīsā godā arī tīpīsti: «Lvuk jei, mulkeigo laime» krojumā nu poemas «Porveidošana», bet «Jordanijs bolūde» krojumā «Lauku divvīrdi».

«Lvuk jei, mulkeigo laime» ir dzejūlis par mīlestību, Sergejs Jezenīns šajā laikā dzīvoj Konstantīnovas cīmā, majā pīdzīmā jo meita Tatjana, un jīs ir laimeigs. Viss dzejūlis pīsotyoti ar mīreigas mīlestības izjutu. Pats dzījnīks tu viss izjut kai kaut kū nālīgu, un todēl tīs ir naaproktāmi skeists: «Mulkeigo, milo laime, Vāgi sortums svāgīs!»

M. Apēls vīsā atdzējumā centīs sekot oriģinalam, gan tīvīrotū dzejūja rīnumu (možlīt ētsakopūt nu atskāpu sistēmas), gan arī jo saturu. Lūti veiksmeigs, ir trešo panta tulkojums:

«Nadrūši kaut kur aiz dorza,
Kūši kur tīvas krijuums rīd,
Meitīne bolta un mārga;
Maigi un burveigi dzīd»

(«Где — то за садом несмело,
Там, где калина цветет,
Нежная девушка в белом
Нежную песню поет»)

Parindenis kīvīski nu to izznok šāids:

«Несмело где — то за садом,

Где пышно цветет черемуха,

Девушка белая и нежная

Нежно и чарующе поет.»

E. MEKŠS, K. PREISS

,Zalta zemeite munā“

Vēreigs laseitojs pamaneis, ka M. Apēls vīsā tulkojumā Jezenīna irbenoju apmainējis ar tīvīri, bet tīs dareitīs ar nūlyuku, jo latvīšu folklorā vairok izplatīts ir tīvas tāls, bet kīvī dzīsmēs — irbenojs. «Irbenojs un avenojs, debesīlī zīdi» — ir teikts kīvī dzīsmē, bet latvīšu dainā meitīnes tāls ir jau cīys:

«Lei ir maza ievīna,
Zeltītiem ziediniem:
Atskrien vēji, sašūpo,
Laisīties laistījās.»

Cīts tulkojums, kū M. Apēls nūsaucis «Zalta zemeite munā», ir nālelos poemas «Jordanijs bolūde» pīrmo nūdāja (bez pādejo panta), valteita pīcrevolūcijas zemīnu Krīvzemī. Tulkojotu acīm radzūt pīvīkuse pīrmo nūdāja ar tū, ka jīmā stīpri jūtumas skumjas pār aizējūšu Krīvzemī. Apēls apzynoti atsateicis nu pādējo panta, kurā saceits:

«Lidoj, lidoj nasabeist,
Visam sovs laiks un krosts.
Vēji saplyust dzīsmā,
Dzīsmai myužs ir rosts.»

Sajos rīndos radzama autora tīksme pīrvērtī sovas skumjas par kīvī vacūs laiku sādžu.

«Jordānas bolūdes» fragmenta tulkojumā M. Apēls tīvīrojami vairok atītī nu originala rītmīkuma un arī nu to satura. Pīmāram, Jezenīna frazi «He tвой ли это плач, о моя Рыса?» jāmā iztulkota «Voi tos nav tovas raudas, Muna tāvu zeme?» («Не твой ли это плач, Моя отчизна?»). Ir jodūmoj, ka tulkojots tai pīcīls vīrsomas ar mērki, lai tū vairok tīvīnotu latgalīšu nacionalajai uzīverei. Un pārīšam, Sergeja Jezenīna dzeja Kancāna un Apēla atdzējumiem beja vairok pītītama un saprūtama, tīvī sevī tū humanū atīksmi pītī dobu un cīlvāku, kura vīnār ir vīnāida vīsim zemes dorba clākīm.

«JAUNAIS CELŠ»

1990. gads 29. septembrī

Reiz Rūzeskoluā.

Februāra sākums 1965. gadā. Muzejs Rēzeknē vēl tīkko sācis veidoties. Pāris telpīgās fragmentālai eksposīcijai, pāris — ceļojošu izstāžu iekārtosanai. Tobraid izstāžu sektorā bija eksponēti pilsētas skolēnu zīmējumi. Kaut ne speciāli, tomēr uz šo jauno rēzeknesu jaunrades skati bija ieradies arī mākslas zinātnieks no Rīgas Jānis Pujāns. Pēc oficiālās daļas, dzerot kafiju, viņam ienāca prātā: — Steponam Seilim ap šo laiku tāk dzīmēšanas diena!

Un tā mēs abi ceļā pie man pagaidām vēl nezināmā, taču mākslas zinātnieka vērtējumā visādi cienījamā cilvēka.

Sātumsa. Drīz nokļuvām īstas naktis un sniega kupenu valstībā. Nomāldījāmies. Tomēr labi jaudis mūs aizveda līdz Klāvu skolai. Un tikai tagad Pujātu Jānis atskārta: «Pie krucifiska tīkai jānogrējas pa labi, un būsim galā.»

Un bijām arī. Apsnigusi eglu lokā viena īsta Latgales zemnieka sēta. Ar sētām, augļu dārzu, sānus meleņojušu rūnu. Teiksmaiņi noslēpuma. Vienā istabas logā uguns palāme. Kēdi žvadzinādams, ierējās suns. Jo vairāk tuvojāmies pagalmai, jo riešana kļuva negatītā. Nevajadzēja pat kļauvēties. It kā sen būtu mūs gaidījis, zinātnieks pats vēra durvis valjā. Taču izrādījās

viņš vienmēr priečīgs par katra tuvu vai tālu ciemiņu, jo zina, ka tos šurp spāj atvest vientīgi nopietna vajadzība.

Sniedzām viņam atnestās kallas. Saimnieks tūlt tās ielika podā. Vien ak! Vēl nebija īsti atpīnējusies zeķēm klatpēsalušo sniegus, kā mūsu ziedi, nonākuši siltumā, sāka strauji liekties uz leju. Beidzot sajuka pavismis.

— Ai, pogōni, jūs tok jūs nūsaldejat! — tēvišķīgi pārmētošā balst novilkā saimnieks: — Labi, ka poši nānūsoloti!

Un sāka rīkot sievu Mariannu uz tējas vārtīšanu. — Nagai-

deitīm cīmenī plōcepi gona na pīcapī, — savā legaliski mīkstajā mēlē kā atvainodamies turpinājā nemētav, kuru nu tikai tagad nespodrājā lampas gaismā tā pa īstam vērēju aplūkot — ne tāpēc diža auguma, bet platiem pleciem un stiprām rokām, uz galvas viršas ne matā, tērpies zemnieciski adītā jakā, pelēkās vilnas biksēs, kuru gali sabāzīt tādas pašas krāsas zēkēs. Īsti zinātnieks, kaut zemniecība viņa dzīvē tikai poētiskā piedeva. Kopš pašas īstibas sevi viņš veltījis vienīgi paša un citu izglītīšanai. Pēdējos gados jau pieminētājā Klāvu astongadīgajā skolā. Turpinājums sekos

Laulības noslēgšanas dienā sveicam

LIGITU KRASOVSKU un GUNARU SMUKŠU!

Būs bagāta mums abiem dzīves taka, Un kopīgs rīts ausei saules izgaismots. Ar tevi iesim visur cieši blakām, Šis ceļš mums abiem pašas Laimes dots Agrofirmas «Sarkanais Oktobris» kolektīvs

KINO OKTOBRI RIEBIŅU KINOTEĀTRI

1. «Velds», («Uzbekfilm»),
2. «Latvieši!», (Rīgas st.),
3. «Karaļis Kongss», 1. un 2. sērija (ASV),
4. «Nikolajs Buharins», (Centrālā dok. filmu st.),
5. «Regtāms», 1. un 2. sērija (ASV),
7. «Bez neviens pierādījuma», (ASV),
8. «Zējais stars», (Francija),
9. «Karaļis Kongss dzīvo», (ASV),
10. «Aborigēns», 1. un 2. sērija, (M. Gorkija st.),
11. «Ideāls noziegums», (M. Gorkija st.),
12. «Palīgā, brāļi!», (M. Gorkija st.),
14. «Leģenda par Narojamu», 1. un 2. sērija, (Japāna),
15. «Gulamvagons», (Sverdlovskas st.).

L I D Z J U T I B A

...Tajās lapās,
Ko mūžības vēji šķirsta,
Paliek cilvēka mūzs.

Z. Purvs
Izsakām dzīļu līdzjūtību
VERONIKAS BLUZMAS
radiem un tuviniekiem, viņu
pēdējā gaitā izvadot.
Agrofirmas «Sarkanais Okto-
bris» kolektīvs

5. perioda nozīme

Labvēlīgā ietekme: vislabākais laiks kerties pie jauniem darbiem un jauniem pasākumiem, bet sevišķi tad, ja tas vēl sakrīt ar pilnmēnesi vai jaunu Mēnesi. Piektais periods ir līfi labvēlīgs, lai sāktu īstenot ilgtermiņa plānus, lai noreguletu jaūjumus, kas saistīti ar attiecībām ar oficiālām amatpersonām, priekšniecību. Tas ir labvēlīkais laiks dokumentu noformēšanai.

Nelabvēlīgā ietekme parasti netiek novērota.

6. perioda nozīme

Labvēlīgu ietekmi atstāj uz veselības stāvokli. Tieki novērots liels enerģijas un spēku pieplūdums, pastiprinās priekšlikums. Jācenšas izvairīties no tādām situācijām, kuras var novest līdz konfliktam.

Nelabvēlīgs iespāids parādās tādā, ja neapdomīgi izķērdē savus dzīvības spēkus, ja aizraujas ar stipriem ārstniecīskaļiem līdzekļiem, alkoholu, narkotiskām vielām.

4. perioda nozīme

Labvēlīgs iespāids radīsies visā, kas saistīts ar mācību priekšmēju, pašniegšanu, propagandu, konkrētu ziniņu izklāstu, sevišķi par dabas noslēpumiem, cilvēka fenomenālajām iespējām, par kosmosa un visuma iespādu. Sajā celiņā vērojama tādas parādības pastiprināšanās kā paregošana. Šis ir vislabākais laiks, kad var iejaucīties kirurgiski, var nodarboties ar literatūru un filozofiju.

Nelabvēlīgā ietekme: nekādā gadījumā nedrīkst sākt kādu jaunu nodarbošanos, bet gan tikai turpināt jau iesakotās sakārotās rekinus, nodarboties ar komerciālām operācijām.

Nelabvēlīga iespāda Šajā laikā parasti nav.

7. perioda nozīme

Labvēlīga ietekme ir fiziska darba laikā, sakārtojot dzīvokli, remontējot automašīnu vai mājturibas piedērumus. Kas attiecas uz intelektuālo darbu, tad labāk turpināt jau iesāktos.

Nelabvēlīgs iespāids: aturēties no dažādu veida fiziskām traumām, jo tās, uz ilgiem laikiem atstāj piemīnas zīmes. Sajā laikā posmā nav iejaucīties pieņemtā dāvanas. Vi-sādi jāizvairās no jebkādiem kontaktiem ar konkurentiem, oponentiem, prefiniekiem, ie-nādiniekem. Tāpat nav iejaucīties griezīties notāra kantoros un pie advokātiem.

Šo tabulu sastādījis astrologi, profesors Sergejs Vron-skis.

VIKTORS KAZAKS

Vēsture un leģendas

10. turpinājums

No fortiem, kas izvietoti uz galvenā valņa, bija iespēja raidīt atvairošu uguni «no savām durvīm». Tiem atbalstīja sniedza arī kazemāti tipa T-veidīgie nocietinājumi. Izmantojot bastionu, bija iespēja izdarīt kontruzbrukumus ar tiem spākiem, kas bija cietokšņa āizstāvju rīcība, un darīt to caur speciālām ejām gar galveno valni.

Ne mazāk interesanta bija arī Mihaila (centrālo) vārtu aizsardzības sistēma. Uz ceļa, kas veda uz tiem, bija vairāki nosēgti pa-

griezieni, tādējādi tika izslēgta artillērijas pieleīšana no pretinieka pusēs. Lai varētu nokļūt cietoksnī, bija nepieciešams pa sabūdāmu tiltu nokļūt uz bastiona, un pa plakni, kas sedza dzīlu bedri. Šī plakne, kad to pacēla, vienlaicīgi bija arī bastiona pirmie vārti. Tiekoj cauri tā otrajiem vārtiem, pāri ofram sabūdāmam tiltam varēja nokļūt arkveida celtīnē, ko tāpat sedza plaknes vārti. Kad iznāca no arkas, beidzot pa trešo sabūdāmo tiltu varēja nokļūt pie ieejas cietoksnī. Šo ieeju cietoksnī noslēdza divi ozolkoka vārti, apkalti ar dzelzi un apgādāti ar masīviem aizbīdiem un aizslēgiem.

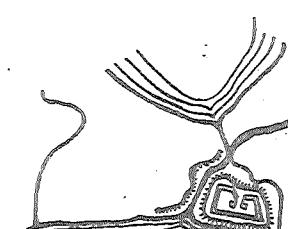
Vietējā novadpātniecības muzejā glabājās šo vārtu atslēga un slēdziene. Izteļi pārsteidz tās monolītātē, izmēri un svars (līdz 28 kilogramiem).

Kara inženieri vārtus vienmēr uzskatījuši par vissvārigāko vietu jebkura cietoksnī. Un ne jau nejauši tāk skrupulozi tika pārdomāta to aizsardzība un tā daudz nopietnas uzmanības pievērsīs to ugunsizturībai. Kara darbības laikā vārti tika pacelti, bet tilti — izbūdīti. Ja pretiniekam tomēr izdots izlauzīties līdz aizsardzības pirmajai līnijai, nonākt pie pirmā sabūdāmā tiltā, tas katrai zīnai nonāktu zem divstāvu forta un galvenā bastiona lielgabalu krustuguns. Pat ja tam izdots ie-gūt pirmo sabūdāmo tiltu, to iznīcinātu pie pirmo vārtu sturmēšanas ar uguni no bastiona un forta speciālajām šaujāmlīkām. To sekਮēja arī neliela laukums pie vārtiem, uz kura pretinieks nevarēja savākt pietiekamus spēkus, lai vārtus varētu ieņemt friecīnē. Šī bastiona otrā vārtu un arkas aizsardzības pamatā bija tāds pats princips, ienaudznieks, kuram izdots izlauzīties līdz bastiona laukumam, tiktū iznīcināts ar nāvējošu uguni no T-veida forta, vai arī, sliktākā gadījumā, tuvcīņā arī tā aizstāvju nocietinājuma.

Ja ienaudzniekam kādā veidā izdots nokļūt uz otrā sabūdāmā tiltā, tātā pašā mirkli tas tiktū iznīcināts ar lielgabalu krustuguni no T-veida forta, bastiona un tālā divstāvīgā kazemāti tipa nocietinājuma.

Daugavpils cietoksnis

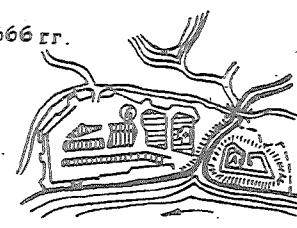
1577 r.

1582 - 1655 rr.

6

1656 - 1666 rr.

7

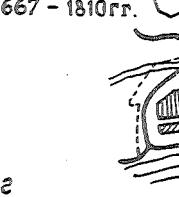
Pat tajā gadījumā, ja ienaudzniekam izdots aizkļūt līdz trēšajam sabūdāmajam tiltam (kas ir gluži nereāli) un pamēģinātu tuvoties galvenajiem cietokšņa vārtiem, to no tuva at-tāluma sašātu ar galvenā valņa kazemātu un bastionu, kas tam pieklāvēs, lielgabaliem. Nāvējošu uguni varēja raidīt arī tie lielgabali, kas papildus būtu uzstādīti uz valnem.

Līdzīgā kārtā un veidā bija izveidota arī citu vārtu aizsardzība. Izņēmums bija tikai Nikolaja (dienviņu) vārti, kur bez visa tā pretinieka iznīcināšanai, ja tam izdots nokļūt pie ieejas cietoksnī, tiktū pielietota iekšējo šaujāmlīkū (vārtu iekšpusē) sistēma.

Tādējādi seit bija īsti pārdomāta un savdabīga, neparasta cietokšņa bastionu un vārtu aizsardzības sistēma. Tālu aiz cietokšņa izvirzītie lauku forti piespieda ienaudznieku priekšlaicīgi izvērst savas kaujas vienības, novājināt un iznīcināt tā dzīvo spēku, izjaucā iespēju plānot sturmēšanas norisi.

Piezemētā cietokšņa ērējais izskats, kura

8

9

augstums bija seši līdz astoņi metri, ierakts izkļūt līdz trēšajam sabūdāmajam tiltam (kas ir gluži nereāli) un pamēģinātu nepierastā konfigurāciju, tas, ka nebija tradicionālo redzamo ambrāzūru un šaujāmlīku no lauka pusēs, radīja ilūziju, ka uzbrukuma celjs nepareizi izvēlēts. Trešā daļā lielgabalu bija tiesi notēmēta frontes virzienā; divas trešdaļas stobri bija paredzētas flangā un valņa eskarpe sienas nosedzošās uguns raidīšanai. Tam visam vēl jāpievieno ar ūdeni piepildīta teritorija starp galveno valni un visām aizsardzības izbūvēm. Grāvji nebija vienāda dziļuma (no četriem līdz deviņiem metriem — aut.) un tajos bija daudz bedru, kurās varēja nemanot iekrist. Bez tam, ejas valņu iekšienē un attīstīta apakšzemes komunikāciju sistēma no tā un uz bastioniem, līoti lielā mērā pastiprināja cietokšņa varenumu un nepieejamību.

Turpinājums sekos

Redaktors A. RĀCĀNS

«JAUNAIS
CELŠ»

Laikraksts iznāk reizi nedēļā latviešu un krievu valodā sestdienās

Licences Nr. 000238

Redakcijas adrese: Preiļu rajons Riebiņu ciemats, agrofirmas «Sarkanais Oktobris». Tālrunis — 56732

Tirāža 1830
Pas. 842

Iespējta Latvijas izdevniecību, poligrafijas un grāmatu tirdzniecības ražošanas apvienības Daugavpils tipogrāfijā. Formāts — 1 nosacīta loksne.